

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-3-70 (Devralma)
Karar Sayısı : 08-37/490-172
Karar Tarihi : 5.6.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN,
Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER: Ümit GÖRGÜLÜ, Ussal ŞAHBAZ

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

20 : Monsanto Company
Temsilcileri: Av. Dr. Mehmet Çağrı BAĞATUR ve
Av. Sevinç YILDIRIM
Abide-i Hürriyet Cad. No.143-145 Güneş Apt. K.1. D.2.
Şişli/İstanbul

D. TARAFLAR

: Monsanto Company
Leeuwenhoekweg 52 2261 CZ Bergschenhoek HOLLANDA

Delhi B.V.
Leeuwenhoekweg 52 2261 CZ Bergschenhoek HOLLANDA

30 **E. DOSYA KONUSU:** De Ruiters Seeds'in tüm hisselerinin Monsanto Company tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 18.4.2008 tarih ve 2398 sayı ile giren ve en son 28.5.2008 tarih ve 3335 sayı ile eksiklikleri tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 30.5.2008 tarih ve 2008-3-70/Öİ-08-ÜG sayılı Birleşme/Devralma Raporu, 30.5.2008 tarih ve REK.0.07.00.00-120/87 sayılı Başkanlık Önergesi ile 08-37 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

40 **G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da; De Ruiters Seeds hisselerinin tamamının Monsanto Company tarafından devralınmasına dair bildirim konusu işlemin

- Salatalık tohumu, patlıcan tohumu, acı biber tohumu ve işlenmiş domates tohumu pazarlarındaki etkileri bakımından 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir işlem olduğu,

- Bu işlem sonucunda anılan pazarlarda 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinde belirtilen hâkim durumun yaratılması veya mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığı dikkate alınarak, söz konusu işleme izin verilmesinin uygun olacağı,

50

kanaat ve sonucuna ulaşıldığı ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Monsanto Company (Monsanto)

60 Devralan Monsanto New York Menkul Kıymetler Borsasında hisseleri kayıtlı bulunan bir anonim şirkettir. Hisseleri birçok kişi arasında dağılmış olan Monsanto'nun Yönetim Kurulu üyeleri Frank V. AtLee III, John Bachman, Arthur H. Harper, Hugh Grant, Gwendolyn S. King, C. Steven McMillan, George H. Poste, William U Psfet, Robert Stevens, Janice L. Fields'tir. Şirket Türkiye'deki faaliyetlerini hisselerinin tamamı Monsanto'ya ait olan Monsanto Gıda ve Tarım Ltd. Şti unvanlı iştiraki vasıtasıyla yürütmektedir. Monsanto'nun 2007 yılı Türkiye cirosu (.....) (.....) YTL'dir.

H.1.2. Delhi B.V.

70 Devreden Delhi B.V. incelenen devralma işlemi için kurulmuş bir şirket olup, hisseleri DRS'nin önceki hissedarları olan Ochtendglören C.V (99,4) ve Stichting Belangen De Ruiter'e aittir.

H.1.3. De Reuter Seeds (DRS)

80 Devredilen DRS Hollanda'da yerleşik bir özel aile şirkettir. Hisselerinin tamamı incelenen devralma işlemi için kurulmuş olan Delhi B.V.'ye aittir. DRS; ıslahçılık, yetiştirme, üretim, sebze ve meyve tohumlarının (kavun, salatalık, çeşitli domatesler, biber ve patlıcan) pazarlama ve ıslahı alanında faaliyet göstermekte olup satışlarını dünya çapındaki ağı ve/veya münhasır distribütörleri aracılığıyla yapmaktadır. DRS Türkiye'de faaliyetlerini tek dağıtıcı firması olan Antalya Tarım A.Ş. aracılığıyla gerçekleştirmektedir. DRS'nin 2007 yılı Türkiye cirosu (.....) (.....) YTL'dir.

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

90 Monsanto ve DRS sebze ve meyve tohumu ıslahı, yetiştirilmesi ve pazarlanması alanlarında faaliyet göstermektedir. Bir sebze veya meyve tohumunun bir diğer sebze ya da meyve tohumuyla ikamesinin mümkün olmaması nedeniyle farklı çeşit sebze veya

meyve tohumları farklı ilgili ürün pazarları oluşturmaktadır. Her bir sebze/meyve için tohumların serada ya da tarlada üretime uygun oluşuna bağlı olarak da ilgili ürün pazarının alt pazarlara ayrılması mümkün olmakla birlikte, söz konusu kararın sonucunu değiştirmedeğinden incelemede bu husus dikkate alınmamıştır. Dolayısıyla, değerlendirmeye alınan ilgili ürün pazarları; (i)“salatalık tohumu”, (ii) “tatlı biber tohumu”, (iii) “acı biber tohumu”, (iv) “taze domates tohumu”, (v) “işlenmiş domates tohumu”, (vi) “kavun tohumu” ve (vii) “patlıcan tohumu” olarak belirlenmiştir.

100 H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Tarafların ilgili ürün pazarlarındaki satış ve dağıtımı ülke çapında yapmalarından dolayı söz konusu işlemin etkilerinin dikkate alınacağı coğrafi pazar, “Türkiye Cumhuriyeti Sınırları” olarak tespit edilmiştir.

H.3.Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

H.3.1. İşlemin Niteliği

110 İncelemeye konu işlem kapsamında DRS hisselerinin tamamı 31.3.2008 tarihinde Delhi B.V. ile Monsanto arasında imzalanan “De Ruiters Seeds’in satışı ve satın alınması için sözleşme” uyarınca Monsanto’ya devredilmekte; böylece Monsanto DRS’nin kontrolünü elde etmektedir. Bu bağlamda incelemeye konu olan işlem 1997/1 sayılı Tebliğ bağlamında bir devralma işlemidir.

120 Salatalık, acı biber, tatlı biber, taze domates, işlenmiş domates, kavun ve patlıcan tohumu pazarlarında tarafların ciro ve pazar paylarına ilişkin bilgiler Tablo 1-7’de sunulmuştur. Aynı tablolarda bu pazarlar için uygun olduğu ölçüde, sera ve tarla tohumları için de ciro ve pazar payı verileri yer almaktadır. Tablolardan anlaşıldığı üzere, tarafların tek tek veya toplam ciroları sebze ya da meyve türlerine göre tespit edilen ilgili ürün pazarlarının hiçbirinde 1997/1 sayılı Tebliğ’in 4. maddesi ile belirlenen ciro eşliğini aşmamaktadır. Aynı maddede belirlenen pazar payı eşliğinin ise sadece salatalık, patlıcan, acı biber ve işlenmiş domates tohumu pazarları için aşılması nedeniyle işlemin sadece bu pazarlar bakımından izne tabi olduğu, tatlı biber, taze domates ve kavun pazarlarındaki etkisi açısından ise izne tabi olmadığı kanaatine varılmıştır.

Tablo 1. Salatalık Tohumu Ciro ve Pazar Payları (2007)

Firma	Ciro (YTL)	Pay (%)
Monsanto	(.....)	(...)
DRS	(.....)	(...)

130 Tablo 2. Tatlı Biber Tohumu Ciro ve Pazar Payları (2007)

Firma	Ciro (YTL)	Pay (%)
Monsanto	(.....)	(...)
DRS	(.....)	(...)

Tablo 3. Acı Biber Tohumu Ciro ve Pazar Payları (2007)

Firma	Ciro (YTL)	Pay (%)
Monsanto	(.....)	(...)
DRS	(.....)	(...)

Tablo 4. Kavun Tohumu Ciro ve Pazar Payları (2007)

Firma	Ciro (YTL)	Pay (%)
Monsanto	(.....)	(...)
DRS	(.....)	(...)

Tablo 5. Taze Domates Tohumu Ciro ve Pazar Payları (2007)

Firma	Ciro (YTL)	Pay (%)
Monsanto	(.....)	(...)
DRS	(.....)	(...)

140

Tablo 6. İşlenmiş Domates Tohumu Ciro ve Pazar Payları (2007)

Firma	Ciro (YTL)	Pay (%)
Monsanto	(.....)	(...)
DRS	(.....)	(...)

Tablo 7. Patlıcan Tohumu Ciro ve Pazar Payları (2007)

Firma	Ciro (YTL)	Pay (%)
Monsanto	(.....)	(...)
DRS	(.....)	(...)

H.3.2. İşlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. Maddesi Açısından Değerlendirilmesi

4054 sayılı Kanun'un 7. maddesinin birinci fıkrasında, bir veya birden fazla teşebbüsün hâkim durum yaratmaya ya da hâkim durumlarını güçlendirmeye yönelik olarak piyasadaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya bu sonucu doğuracak şekilde bir teşebbüsün başka bir teşebbüsü devralması hukuka aykırı bulunmuş ve yasaklanmıştır. Bu çerçevede, inceleme konusu işlemin taraflarının izne tabi devralmalar için belirlenmiş eşiğin aşıldığı ilgili ürün pazarlarındaki konumlarının ele alınarak, işlem sonucunda bir hâkim durum yaratılmasının ya da mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

150

İncelenen devralma sonrasında tarafların toplam pazar payları salatalık tohumunda %(...), patlıcan tohumunda %(...), acı biber tohumunda %(...), işlenmiş domates tohumunda %(...) seviyesine gelecektir. Dosya mevcudu bilgi ve belgeden, sebze ve meyve tohumları pazarında marka bağımlılığının düşük olduğu, pazardaki rekabetin büyük ölçüde teşebbüslerin Ar-Ge faaliyetleri üzerinden gerçekleştiği; her yıl değişiklik gösterebilen tohum tercihinin ise tohumun ürün kalitesi üzerindeki büyük önemi nedeniyle çiftçilerin (ya da çiftçilere ekim yaptıran firmaların) tohumların kalitesi üzerinden yaptıkları değerlendirmeye göre oluştuğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, üzerine yapılan Ar-Ge yatırımının sonucuna bağlı olarak tohum çeşitlerinin ve bunları pazarlayan teşebbüslerin pazar paylarını hızla kazanmaları ya da kaybetmeleri mümkün olabilmektedir. Pazarda faaliyet gösteren küresel ölçekteki diğer teşebbüslerde taraf teşebbüsler ölçüsünde kuvvetli Ar-Ge programları takip etmektedir.

160

170 Sebze tohumu üretimiyle ilgili tarafların en büyük rakipleri Syngenta, Limagrain, Bayer/Nunhems ve Enza'dır. Bunlar, özel Ar-Ge yetenekleri olan, en büyük tohum üreticileridir. Türkiye'de ayrıca daha küçük ölçekli tohum sağlayıcısı firmalar da bulunmaktadır. Bunlar arasında Agrotek, Bircam, Yüksel, May Tohumculuk, Erma Zaden ve Bursa Tohumculuk sayılabilir.

180 Sebze tohumu pazarıyla ilgili olarak, özel çeşitlerin pazar payı dalgalanma eğilimindedir. Pazarda mevcut tohum çeşitlerinden daha yüksek verim potansiyeline sahip yeni ürünler, pazar kontrolünü ele geçirebilir. Zira, çiftçiler devamlı surette ürün verimliliğinin artmasını sağlayacak yeni çeşit arayışındadır. Bunun sonucunda markaya bağlılık düşük olmaktadır. Nitekim uygulamada ulusal tavsiye listesine eklenmesini takiben, bir tohum çeşidi çok çabuk popolarite kazanabilir ve kısa bir süre sonra yeni ve daha yüksek verimlilik sağlayan bir tohum çeşidiyle değiştirilebilir.

190 Tohum çeşitleri, genelde, aralıksız geçen bir zaman sonunda fazla arz edilmezler. Çünkü yeni hastalıklar ve mutasyonlar, tohumun çeşitlerinin zamanla hastalığa daha az dirençli hale getirmektedir. Bundan başka, yeni ve yüksek verimli çeşitler geliştirildikçe, mevcut çeşitler verimlilikte daha az çekici hale gelmektedirler. Bu nedenle, çoğu tohum çeşidinin ticari hayatı birkaç yılla sınırlanmaktadır. Bu, tohum şirketlerinin pazardaki pozisyonlarını sağlamak için devamlı olarak yenilik yapmaları gerektiği anlamını taşımaktadır. Türkiye'de tarafların faaliyetlerinin örtüştüğü sebze ve meyve tohum çeşitleri ile ilgili önemli sayıda rakip tohum şirketleri pazarda yer almaktadır. Bu şirketler, tavsiye listesine girmek için sürekli daha iyi tohumlar üreterek yenilik yaratmaya devam etmektedirler.

Alım Sözleşmesi'nin 12.1. maddesinde rekabet etmeme, bazı personele teklif götürmeme ve gizlilik hükümleri düzenlenmiştir.

200 Birleşme/devralma işlemlerinde yan sınırlamalar ve bu çerçevede rekabet yasakları, yoğunlaşmayı meydana getiren sözleşmenin ana amacının yanında sözleşmenin hukuki getirilerinden yararlanılmasına yönelik düzenlemeler olarak nitelendirilebilir. Alıcılar tarafından satıcılara getirilen rekabet yasakları, uygulamada alıcıların devraldıkları maddi ve maddi olmayan varlıkların değerinden tam olarak yararlanmalarının, dolayısıyla alıcı tarafından yapılan yatırımın karşılığının tam olarak alınmasının bir aracı olarak değerlendirilmektedir.

210 Genel olarak birleşme/devralma işlemine ilişkin bir rekabet yasağının yan sınırlama olarak kabul edilmesi ve bu çerçevede işlemle birlikte değerlendirilmesi için söz konusu yasağın "yoğunlaşma ile doğrudan ilgili ve gerekli olma", "sadece taraflar açısından kısıtlayıcı olma" ve "orantılılık" kriterlerini sağlaması gerekmektedir. Dosya mevcudu bilgi ve belgeden, Alım Sözleşmesi'nin 12.1. maddesinde düzenlenen hükümlerin her üç kriteri de sağladığı anlaşıldığından, söz konusu bu hükümlerin makul birer yan sınırlama olduğu kanaatine varılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

- 220 Bildirim konusu işlemin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hâkim durum yaratılmasının veya mevcut hâkim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarlarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.